

Розробки уроків з використанням дидактичних ігор

Автор: Шпортун Наталія Миколаївна

Урок-гра у 2 класі

Тема. Іменник. Розвиток вміння ставити питання хто? що? до іменників.

Мета: закріпити та розширити знання учнів про слово як назву предметів; виробляти навичку правильної вимови і написання словникових слів; розвивати вміння складати та записувати відповіді на запитання; виховувати уважне ставлення до слова, до рідної мови.

Обладнання: казковий герой, картки, сигнальні картки, малюнок, схема речення, таблиця з словами, ребус, кросворд.

Хід уроку

I. Організаційний момент.

II. Повторення вивченого матеріалу.

1. Перевірка домашнього завдання.

(Двоє учнів працюють на картках.)

- Прочитайте виписані слова, які відповідають на питання хто?

- Прочитайте слова, які відповідають на питання що?

- Які слова відповідають на питання хто? що?

1. Складіть речення за малюнком.

2. - Яке це речення?

3. - Яке речення називається розповідним?

4. Складіть речення за поданою схемою.

5. ___ ___ ___ ___ ?

- Які це речення?

- Які речення називаються питальними?

1. Складіть спонукальне речення.

- Які речення називаються спонукальними?

1. 5. Гра «Добав слівце».

Поширити подане речення, додаючи по одному слову. Перемагає той учень, у якого буде найбільше слів у реченні.

Наприклад : Діти співають.

III. Актуалізація опорних знань та мотивація навчання.

- Сьогодні до нас на урок завітав Зайчик. Він приніс вам цікаві ігри. Пограємо із Зайчиком.

Гра «Хто? Що?»

Учитель називає слова - назви предметів, учні показують відповідну сигнальну картку з питанням хто? або що?

IV. Оголошення теми і мети уроку.

- Сьогодні на уроці ви розширите свої знання про слова - назви предметів, будете ставити питання до слів-іменників.

V. Вивчення нового матеріалу.

- Іменники - це слова, які відповідають на питання хто? що? і є назвами предметів.

Гра «Що біля мене? Хто біля мене?»

Учні називають слова - назви предметів, які є навколо них. відповідь починають зі слів: «Біля мене що? Парта. Це іменник» або «Біля мене хто? Учениця. Це іменник».

VI. Закріплення нового матеріалу.

1. Хвилинка каліграфії.

- Послухайте загадку: «Влітку сірий, взимку білий».

- Який перший звук у слові заєць?

- Згадаємо, як правильно, каліграфічно написати букву «зе» та буквосполучення з нею. Запишіть слово заєць.

- Який склад є наголошеним? Назвіть, скільки букв у цьому слові, звуків?

- Яке питання поставимо до слова заєць?

- Яка це частина мови?

- Де живе заєць? Запишіть речення.

- А які ще тварини живуть у лісі?

- Які питання поставимо до цих слів?

1. 2. Гра «Сімейка».

Учитель називає іменники, до яких учні добирають споріднені іменники.

Наприклад: заєць - зайчиха, зайченя.

1. 3. Фізкультхвилинка.

Я малюю зайчика для вас – раз!

Ось у нього, бачте, голова – два!

Ось у нього вушка догори – три!

Ось стирчить у нього хвостик сірий – чотири!

Ось очиці весело горять – п'ять!

1. Робота з підручником.

1) Вправа 190. Прочитайте і відгадайте загадку.

– На яке питання відповідає слово-відгадка?

2) Вправа 191.

– На які питання відповідають слова – назви предметів на малюнках?

3) Вправа 192. Прочитайте і спишіть речення.

– Чи однакове значення у виділених слів?

– На яке питання вони відповідають?

1. Самостійна робота.

1) Вправа 193. Складіть речення, використовуючи малюнки, і запишіть їх за зразком.

2) Перевірка виконання вправи.

Як називаються слова, які відповідають на питання хто? або що?

3) Гра «У якій групі?»

Зайчик приніс вам слова (на картках), прочитайте їх, поділіть на дві групи: меблі і посуд.

Учні виходять до дошки, беруть картку і розміщують її у відповідну групу.

– На яке питання відповідають ці слова?

VII. Підсумок уроку.

1. Які слова називаються іменниками?

2. 2. Кросворд «Іменники»

У клітинках кожного рядка записати іменники. Відгадати ці слова вам допоможуть речення, в яких пропущені відповідні іменники.

1	
---	--

2	
3	
4	
5	

- 1) Ще не смеркало, а на заході зійшла вечірня ... (зірка).
- 2) Ми живемо в Україні. Прекрасна наша ... (земля).
- 3) (Книга) ... була цікава, і її швидко прочитали учні класу.
- 4) Бабусі допомагає ... (онука).
- 5) Раніше в нашому саду зацвітає абрикос, а потім – ... (вишня).

VIII. Домашнє завдання.

Вправа 195. Прочитати вірш, списати і поставити питання до виділених слів.

Урок-змагання у 4 класі

Тема. Узагальнюючий урок за темою «Прислівник»

Мета: узагальнити знання учнів з теми «Прислівник»; розвивати вміння співпрацювати у команді; виховувати доброзичливе ставлення до товаришів, вміння радіти їх успіхам.

Обладнання: фішки різних кольорів, картки з завданнями для ігор, ребуси, куб, опорна таблиця «Прислівник»

Хід уроку

I. Організаційний момент.

II. Актуалізація опорних знань та мотивація навчання.

Перевірка домашнього завдання (вправа 345).

III. Оголошення теми і мети уроку.

– На уроці ми повторимо все, що вивчили про прислівник, підіб'ємо підсумки вивчення теми.

- Потрібно розділитися на команди (за фішками), вибрати капітанів. Придумати назву команди, використовуючи прислівник. Скласти девіз команди так, щоб у ньому також зустрічалися слова цієї частини мови.

IV. Закріплення та систематизація знань.

1. Гра Знайди прислівник».

На картках записані слова. Вибрати і записати тільки прислівники.

Наприклад: співає, сонячний, зелений, сміх, мало, радіти, сонце, смішно, вранці, радісно, зелено, сум, сумно.

Пояснити правильність вибору.

2. Гра « Будівельники».

Утворити прислівники від прикметників. Поясніть спосіб творення.

Наприклад: добрий - ... , правильне - ... , щасливий -

3. Гра «Підбери синонім».

До поданих висловів дібрати синоніми.

Наприклад: 1) Лягати разом з курми - 2) Працює, як сонна муха - 3) шукати по гарячих слідах -

4. Словниковий диктант.

Капітани команд пишуть диктант на дошці, усі інші учні - у зошитах.

Ззаду, ввічливо, сьогодні, учора, ліворуч, вперед, щочі, спереду.

5. Гра « Хто більше».

За одну хвилину записати якомога більше прислівників, які відповідають на питання де?

V. Фізкультхвилинка.

Трава низенька-низенька,

Дерева високі-високі,

Вітер дерева колише, гойдає,

То вліво, то вправо хитає,

То вперед, то
назад,

То вниз перегинає.

Птахи летять, відлітають,

Учні тихенько за парти сідають.

- Які прислівники зустрілися у вірші фізкультхвилинки?

VI. Робота з підручником.

1. а) Вправа 346. Прочитати текст. Виписати з нього словосполучення «дієслово + прислівник». Перевірка виконання.

б) Вправа 347. Прочитати висловлювання. Списати речення, підкреслити прислівники. Розібрати за будовою прислівники глибше, активніше.

1. Гра «Пара прислівників-антонімів»

Згадати прислів'я, у яких є по два прислівники-антоніми

Наприклад: 1) Говорить прямо, а робить криво. 2) Розмов багато, а розуму мало. 3) М'яко стеле, та твердо спати.

1. 3. Робота з ребусами.

- Які прислівники у ребусах?

СНІ РІ РАН+КУ

ВЕ ВО

(Навесні, надворі, зранку).

4. Робота над розвитком зв'язного мовлення.

Складіть і запишіть художній текст, використовуючи утворені прислівники.

Представники команд зачитують написані тексти.

VII. Підсумок уроку.

1. «Кубування»

Питання на гранях кубу: 1) Що називає прислівник? 2) Змінна чи не змінна частина мови? 3) На які питання відповідає? 4) З якою частиною мови найчастіше пов'язаний в реченні? 5) Яким є членом речення? 6) Чому прислівники не мають закінчень?

2. Підведення підсумків змагання між командами, визначення переможців.

VIII. Домашнє завдання.

Вправа 350. Скласти й записати казку про прислівник і його роль у мовленні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Арсірій А. Відмінюємо прикметник ... граючись // Урок української. - 2000: - №3. - С.14-18.
2. Арсірій А. Гра зі словом-дієсловом // Урок української. - 2000. - №9. - С. 11-12.
3. Арсірій А. Прислівник у лінгвістичних іграх // Урок української. - 2000. - №1. - С.5-7.
4. Артемова Л.В. Вчися граючись. - К.: Знання, 2000. - 257с.
5. Біляєв О.М. Методика вивчення української мови в школі. - К.: Знання, 2002. - 214с.
6. Варзацька Л.О. Методика розвитку зв'язного мовлення молодших школярів. - К.: РНМК, 2002. - 112с.
7. Вашуленко М.С. Формування мовної особистості молодшого школяра в умовах переходу до 4-річного початкового навчання //Початкова школа. - 2001. - №1, - С.2-4.
8. Вельямінова Т. Розвиток пізнавальних здібностей на уроках мови // Урок української. - 2000. - №7. - С.22-23.
9. Вірнієнко О.М. Диференційований підхід до навчання школярів рідної мови // Початкова школа. - 2001. - №3. - С.16-18.
10. Володарська М.О., Мазурок Г.П., Пілаєва О.М. Українська мова. 4 клас. I семестр. - Х.: Вид. група «Основа», 2015. - 158с.
11. Донченко Т.К. Мета одна, уроки - різні // Урок української. - 2000. - №11-12. - С.14-16
12. Донченко Т.К. Уроки мови мають стати уроками словесності // Дивослово. - 2005. - №4. - С.36-38.
13. Дорошенко С.І. Методика викладання української мови в початкових класах. - К.: Вища школа, 2002. - 398с.
14. Дорошенко С.І. Методика викладання української мови: Навч. посіб. - К.: Вища школа, 2002. - 296с.
15. Ільяницька Л.С. Ігрові проблемні ситуації // Школа. - 2004. - №7. - С.27-28.
16. Каніщенко А. Розвиток зв'язного мовлення першокласників. - К.: Знання, 2001. - 50с.
17. Караман С.О. Методика навчання української мови в гімназіях: Навч. посіб. - К.: Ленвіт, 2000. - 272с.
18. Коломієць Л.М. Українська мова. Лексичні вправи. 1-4 класи. Дидактичні матеріали. - Тернопіль: Навчальна книга - Богдан, 2008. - 128с.
19. Наумчук М.М. Уроки рідної мови в початковій школі. Тернопіль: ТДПУ, 1999. - 48с.
20. Павленко С. Ламаймо голови над головоломками // Урок української. - 2000. - №8. - С.19-21.
21. Пентиліук М.І. Методика навчання рідної мови в середніх навчальних закладах. - К.: Ленвіт, 2000. - 267с.
22. Потапенко О.І. Методика викладання української мови. - К.: Вища школа, 2002. - 126с.
23. Резніченко Н.І. Українська мова в іграх, казках, подорожах. Розробки нестандартних уроків. 1-4 класи. - Х.: Вид. група «Основа», 2008. - 172с.
24. Сапун Г.М. Збірник диктантів і завдань для тематичного опитування з української мови у початкових класах. - Тернопіль: підручники і посібники, 2009. - 176с.
25. Уляницька Л.С. Ігрові проблемні ситуації // Початкова школа. - 2006. - №9. - С.27-28.

26. Чумак Т. Ігрові елементи на уроках мови // Дивослово. - 2001. - №7. - С.44-46.
27. Щербань П. Дидактичні ігри у навчально-виховному процесі // Початкова школа. - 2005. - №9. - С.18.